

หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี
The Seven Kalyanamitta Dhamma Principles of Administrators at Office of
The Non-formal and Informal Education in Uthai Thani Province

ทินกร พูลพุด¹ ขรรค์ชัย อ่อนมี² วีณา อ่องแสงคุณ³ สุธนุ ศรีไสย⁴ จุริรัตน์ มาลาศรี⁵
Tinagorn Poolput, Khanchai Onmee, Veena Ongsaengkun,
Suttanu Srisai, Chureerat Malasri

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครู โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุทัยธานี จากจำนวน 254 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ ค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาภาพรวมไม่พบความแตกต่าง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและด้าน ปิโย (น่ารัก) ด้านครุ (น่าเคารพ) ด้านภาวนิโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) ด้านวณจกขโม (ไม่โกรธง่าย อุดหนุน) และด้านคัมภีรญจ กลัง กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวัตตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : หลักกัลยาณมิตรธรรม 7;

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Received: 2024-05-09 Revised: 2024-05-20 Accepted: 2024-05-23

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: suntin1955@gmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: khan-chai@hotmail.com

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: Veena Ongsaengkun@cpu.ac.th

⁴ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: suttanusss@gmail.com

⁵ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. Master of Education Program in Educational Administration. Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: s648082408@cpu.ac.th

Abstract

This research has two objectives: 1) to study the level of the seven Kalyanamitta Dhamma principles of administrators at Office of the Non-formal and Informal Education in Uthai Thani province and 2) to compare their seven Kalyanamitta Dhamma principles. According to teachers' opinions, classified by gender, age, and educational level, and work experience, the research sample included 245 teachers and educational personnel of educational institutions. The research tool was a questionnaire measuring Statistics used in the research included frequency, average. Standard deviation, t-test value) and F-test value

The results of the study revealed that 1) the overall level of opinions on the seven principles of Kalyanamitthamma was at a high level ($\bar{X}=3.86$), and 2) the results of comparing opinions classified by gender, age, and overall educational level did not have differences. Also, both the overall picture and aspects, of Piyo (lovely), teacher (respectable), Bhawaniyo (knowledgeable, admirable), Vanjanakkhamo (not easily angered, patient) and Kambhira, had the differences of the two groups with significant difference at the .01 level. They were significantly different at the .05 level.

Keywords: principles of Kalyanamitthamma 7;

Office of The Non – formal and Informal Education

บทนำ (Introduction)

อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน แนวคิดเรื่องการบริหารที่ดีจากต่างประเทศได้เผยแพร่เข้าสู่สังคมไทย โดยนักคิด นักวิชาการองค์กรพัฒนาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนด หลักเกณฑ์ของสังคมใหม่ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ความพยายาม ในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการ บริหารงานของผู้บริหารยอมรับขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลาย ประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหาร ในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์กรให้มีความตั้งใจในการทำงาน ให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกัน (พระมหาลำพึง ชีร์ปัญญา, 2559)

การทำงานมักมาพร้อมกับปัญหาให้แก้ไขอยู่เสมอ เมื่อเจอปัญหาก็ต้องรู้จักเผชิญหน้าอย่างสร้างสรรค์ ข้อดีเมื่อเจอปัญหาคือจะทำให้เราได้ฝึกฝนกระบวนการทำงานอยู่ตลอด และเรียนรู้ที่จะป้องกัน ไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำๆ อีก ทั้งนี้ในบทบาทของผู้บริหารต้องแก้ไขปัญหในการทำงานให้รวดเร็วและกระทบต่อผลประโยชน์ขององค์กรให้น้อยที่สุด การแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์สามารถฝึกฝนได้ด้วย 3 ทักษะหลัก คือ 1) การฝึกวิเคราะห์แยกแยะปัญหา (Critical Thinking) ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร และจัดลำดับความสำคัญ

ของแต่ละปัญหา 2) ความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Making) เลือกวิธีการแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ช่วย เพื่อควบคุมงบประมาณและย่นระยะเวลา 3) วางแผนระดมบุคคลผู้เชี่ยวชาญ (Agile Planning) เมื่อรู้แนวทางการแก้ไขแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการจัดสรรทีมงานที่มีความสามารถ วางแผนงบประมาณ โดยกำหนดระยะเวลาในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม และประเมินผลทุกครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำๆ ขึ้นอีก

ผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กร ทุกหน่วยงานย่อมปรารถนาและให้การยอมรับนับถือผู้บริหารที่มีคุณภาพนั่นก็คือ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะความชำนาญงาน มีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ฯลฯ แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใดคือ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ผู้บริหารก็คือคนที่มีความสามารถในหลายด้านที่เหนือกว่าคนทั่วไปดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นคนดีของสังคมและเกือบทุกสังคมจะยึดหลักการของศาสนา มาเป็นพื้นฐานของความดีความงามในการอยู่ร่วมกัน สำหรับคนไทย คุณธรรมจริยธรรมส่วนใหญ่จะประยุกต์มาจากพระพุทธศาสนาเป็นหลัก คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น ถึงแม้ว่าจะมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล นับถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 2565 ปีแล้ว แต่ทุกหลักธรรมยังคงทันสมัยอยู่เสมอ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องดำเนินชีวิตและแนวทางในการบริหารงานได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะหลักธรรมดังกล่าวเป็นความจริงที่ สามารถพิสูจน์ได้ที่เรียกว่า “สัจธรรม” ปฏิบัติได้เห็นผลได้อย่างแท้จริง อยู่ที่เรานำหลักธรรมข้อใดมาใช้ให้เหมาะสมกับตัวเรามากที่สุด สำหรับนักบริหารก็มีหลักธรรมสำหรับยึดถือและปฏิบัติอย่างมากมาย (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2552: 182)

คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณสมบัติที่ดีของทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำ หรือผู้บริหาร จำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าตำแหน่งอื่นๆ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานขับเคลื่อนไปข้างหน้าตามวัตถุประสงค์ ต้องมีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม คุณธรรมจริยธรรมเป็นลักษณะของความดี ถ้าผู้บริหารมีความดีมีคุณธรรมจริยธรรมก็จะได้รับการยอมรับนับถือ เท่ากับเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้น การบริหารงานนอกจากจะวางระบบการบริหารงานที่ดีแล้ว ยังต้องพยายามสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการสร้างแรงจูงใจมีทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การให้รางวัล หรือการลงโทษ เป็นต้น แต่ในความเป็นจริงในการสร้างแรงจูงใจที่ดีที่สุดคือการทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึว่าได้ปฏิบัติหน้าที่กับผู้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ดังนั้น ถ้าผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมก็จะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี การดำเนินงานโครงการหรืองานประจำใดๆ ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่คุ้มค่าในการใช้งบประมาณ เป็นสิ่งที่เห็นได้ว่า ขาดคุณธรรม จริยธรรม มีการทุจริตคอร์รัปชันแฝงอยู่ในกระบวนการดำเนินงาน ถ้าการบริหารไม่ว่าระดับใดหรือฝ่ายใดก็ตามยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ไม่โลภ ไม่อยากได้ ในสิ่งที่ไม่ควรได้ เมื่อมีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว การใช้งบประมาณก็จะทำได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ผลงานต้องเกิดขึ้นและคุ้มค่ามากที่สุด

จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสำนักงาน กศน.จังหวัดอุทัยธานี ในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 พบว่า ผู้บริหารบางส่วนละเลยและไม่ให้ความสำคัญในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ควบคู่กับบริหารงาน ผู้บริหารมีความเคร่งเครียดในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้บรรยากาศในการทำงานมีความตึงเครียด และผู้ใต้บังคับบัญชามีความเครียดในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ระบบการทำงานต่างๆติดขัด ไม่ราบรื่น เนื่องจากไม่กล้าเข้าไปพูดคุย

ปรึกษากับผู้บริหาร และทำให้งานออกมาล่าช้าและผิดพลาดได้ การนำหลักธรรมมาใช้ควบคู่กับการบริหารงานหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 จึงเป็นหลักการที่เหมาะสมกับการนำมาใช้อย่างยิ่ง เพราะกัลยาณมิตร คือผู้เป็นมิตรแท้ที่ดี ที่คอยให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยความจริงใจโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความงอกงาม หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ยังสอดคล้องกับภาวะผู้นำ และคุณลักษณะของผู้บริหาร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานวิชาการ และ กลุ่มงานบริหารทั่วไป เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานีอยู่ในระดับมากเมื่อเทียบกับเกณฑ์
2. ผลการเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ตามรูปแบบวารสารในประเด็นนี้ จะมีช้อยย่อ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักกัลยาณมิตร ธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ปิโย ครุ ภาวณี โย วัฒนา วณนิกขโม คัมภีร์ญจ กถัง กิตตา โน จัญฐาเน นิ โยชเย

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูและบุคลากรสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 254 คน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 90 ของกลุ่มประชากรได้จำนวน จำนวน 228 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดสัดส่วนตามอำเภอ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอกั๊กพันอำเภอสว่างอารมณ์อำเภอนองฉาง อำเภอนองขาหย่าง อำเภอบ้านไร่อำเภอลานสักและอำเภอย้ายคต

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ช่วงเวลาในการทำวิจัย ได้แก่ มิถุนายน 2565-กุมภาพันธ์ 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และ แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ปิโย (เป็นผู้นำรัก หรือเป็นที่รัก) กรุ (เป็นที่น่าเคารพ) ภาวนียโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) 4. วัตถุ (ชี้แจงเหตุผล) วนจันกขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน) คัมภีร์ญจ กถิง กัตตา (ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย) โน จัญฐานเน นิ โยชเย (มีความเป็นผู้นำ) ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และสำนวนภาษาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence : IOC) โดยมีผลการพิจารณาความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ทดลองแล้วใช้แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) แบบของ ครอนบาค (Cronbach) ผลการพิจารณาอยู่ที่ .991

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา เพื่อขอหนังสือถึงผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บจัดเก็บข้อมูลการวิจัยแล้วจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาจำนวน 225 และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองครบถ้วนจำนวน 225 ฉบับ จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาระดับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ประกอบด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc Comparison) โดยใช้แนวคิดของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : L.S.D)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านวัดตา (ชี้แจงเหตุผล) ($\bar{X} = 4.01$) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุดคือ ด้านวนจันทน์ขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน) ($\bar{X} = 3.72$) ปรากฏดังตาราง

ข้อ	หลักกัลยาณมิตรธรรม 7	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ปิโย (น่ารัก)	3.83	0.44	มาก
2	ครุ (น่ารัก)	3.81	0.50	มาก
3	ภาวนีโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง)	3.83	0.50	มาก
4	วัดตา (ชี้แจงเหตุผล)	4.01	0.46	มาก
5	วนจันทน์ขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน)	3.72	0.54	มาก
6	คัมภีร์ญจ กถ์ กัตตา (ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย)	3.84	0.47	มาก
7	โน จัฏฐาเน นิ โยชเย (มีความเป็นผู้นำ)	3.94	0.45	มาก
รวม		3.86	0.38	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา โดยภาพรวม ไม่พบความแตกต่าง และเมื่อวิเคราะห์รายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าด้านคัมภีร์ญจ กถ์ กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและด้าน ปิโย (น่ารัก) ด้านครุ (น่ารัก) ด้านภาวนีโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) ด้านวนจันทน์ขโม (ไม่โกรธง่าย อดทน) และด้านคัมภีร์ญจ กถ์ กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวัดตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ที่พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวัดตา (ชี้แจงเหตุผล) และด้านโน จัฏฐาเน นิ โยชเย (มีความเป็นผู้นำ) ตามลำดับ เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการพูดชี้แจงอธิบายข้อปฏิบัติในงานต่างๆ ด้วยความสมเหตุสมผลอย่างเหมาะสม ให้คำแนะนำ ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ว่ากล่าวตักเตือนและเป็นที่ปรึกษาที่ดี เป็นนักพูด รู้จักใช้ถ้อยคำอย่างเหมาะสม น่ารักฟัง มีหลักการและน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดือนฉาย เงามาม (2565) พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ ประพฤติสมแก่ฐานะ และปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหาร ด้านที่ 2) ด้านใฝ่บริหาร คือ ผู้บริหารให้เกียรติบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมบริหารกิจกรรมนักเรียน และไม่เห็นแก่

ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม ด้านที่ 3) ด้านจิตวิญญาณ คือ ผู้บริหารสามารถชี้แจงนโยบายด้านต่างๆ ให้แก่ครู โดยใช้คำพูดที่ด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวานชวนฟัง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวด ตรงต่อเวลา ด้านที่ 4) ด้านสมรรถนะ คือ ผู้บริหารเสนอข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นจริง ชัดเจนเข้าใจง่าย มีแนวความคิดใหม่ๆ ในการวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนให้เข้าใจได้ชัดเจน ด้านที่ 5) ด้านจริยธรรม คือ ผู้บริหารไม่ชักนำผู้ใต้บังคับบัญชาไปในทางที่เสื่อมเสีย ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบ และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2. ผลการเปรียบเทียบหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาซึ่งโดยภาพรวมไม่พบความแตกต่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและด้าน ปิโย (น่ารัก) ด้านครุ (น่ารัก) ด้านภาวนีโย (เป็นผู้มีความรู้ น่ายกย่อง) ด้านวณนักษโม (ไม่โกรธง่าย อุดม) และด้านคัมภีร์ภูจ กถิง กัตตา (ทำเรื่องยาก ให้เป็นเรื่องง่าย) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านวัตตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้นั้นเนื่องมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ย่อมมีข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิบัติ ในการทำงานที่หลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารหน่วยงาน องค์กร หรือโรงเรียนได้ หากแต่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยยังต้องยึดหลักการมากกว่า ผู้มีประสบการณ์มาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ (2560) พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร กับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม และด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สามารถร่วมกัน พยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากร ได้ร้อยละ 63.83

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. สามารถนำผลการศึกษาลหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ไปกำหนดกลยุทธ์ ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี
2. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการสร้างความเข้าใจในความเป็นเหตุเป็นผลในหน่วยงานให้มั่นคงและต่อเนื่อง เมื่อสมาชิกในองค์กรมีความคิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ย่อมทำให้เกิดพลังในการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีการพูดชี้แจงอธิบายข้อปฏิบัติในงานต่างๆ ด้วยความสมเหตุสมผลอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับสูงที่สุด

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบ การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี กับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน เช่น หลักสัปปุริสธรรม 7 พรหมวิหาร 4 และ สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- เดือนฉาย เงามาม. (2565). ภาวะผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เนาวรัตน์ รอดเฟียน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาลำพึง อธิปัญโญ เพ็ญญ. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.